

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozs-
L. Por

Szerk.
977.

Zs. N. Sz. — — — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — — 450
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 4
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám ára — ck 1.—

1926 január 4 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 2 szám

5686. Tévét 18

Anasztázia nagyhercegnő

Anasztázia nagyhercegnő épp oly elzártan és épp oly isten kegyelméből valósn élt és álmódzott a téli palota ablakai és a különös, misztikus illatú termek falai mögött, mint az európai uralkodóházak többi kiváltságos gyermekei. Nem ismerte az életet, nem ismerte az embereket, színes mesének és különös elrendeltetésnek fogta fel a környező világ jelenségeit, melyeket csak félig nyitott szemekkel szemlélhetett. A királyleányok csak a mesemondók írásiban ismerték az élet tragédiáit, az érzések viharát, mert hiszen éppen arra nevelték őket, hogy az érzések és érzékek fölött álljanak s a nagy emberi bolyt, mint művészi alakításra szánt masszát kezeljék.

Imádság és fájdalom, alig elsóhajtott vágyak és elképzelések közepette így köszöntött Anastázia hercegnőre, a cár leányára a véres napok legvéresebbike, mikor marcona alakok törtek a cári családra, hogy életüket feláldozzák az örök emberi bástialiság történelmi oltárán. S ekkor Anastázia hercegnőre az Élet lángoló és csodálatos arca meredt rá, az életé, mely eddig álom volt csak, de most minden rejtelmével, szinte pillanatok alatt megmutatkozott előre. S az uralkodó leány, akiket egyetlen kézművelatára milliók görnyedtek meg azelőtt, most a lélek természetes parancsszavára ösztönösen nyult egy kéz felé, mely bár plebejusi kéz volt, de az életet, az utat, a menekülést jelentette számára. Anastázia hercegnő megmunkult a vértengerből s egy Csajkovszky nevű lengyellel Németországba szökött, ahol mindmáig a legnagyobb inkognitóban élt. És mint megbízható német lapjelentések közlik, a nagyhercegnő a napokban férjhez is ment megmentőjéhez.

A nagy távolságok így érnek néha össze, hogy egymást kiegészítsék és kiegyenlítsék. Így valószínűleg meg néha a mesék, hogy a képzelet szomjuságát a valóság borával üdítsék fel. Magasságban és mélységben az Élet hatalmas angyalai állanak lángpallosaikkal, hogy az emberek között kifizetett gátakat egyetlen csapással szétzúzzák és az élet összavát, a vér evangéliumát tegyék uralkodóvá a mesterséges parancsok fölött. Anastázia nagyhercegnő nem az első és nem az utolsó, akit a népi képzelet legendák hősnőjévé fog avatni. Mindig voltak és mindig lesznek királyfiak és királyleányok, akik a királyi paloták magasságából leszállottak és le fognak szállani az emberek fiaihoz, hogy — miként a görög mitológia olympusi istenei — megismerjék az emberek szenvedéseit és a szenvedéseken, az emberek örömeit is. Nincs ebben semmi csodálatos és semmi érthetetlen. Ismeretlen erők és különös rendeltetési törvények, a fejlődés és visszafejlődés harcban álló erői emelhetnek osztályok, nemzetek, társadalmak közé merev válaszfalakat, szellemi és izlésbeli eltéréseket: a vér és az ösztön zúgó és magamagát soha meg nem tagadó lángjai mindig egygyé fogják forrasztani a különvált, egymástól messze elgurult alkatrészeket. Ez a mesék igazsága és az élet ritka elégtétele.

Anasztázia nagyhercegnő elvesztette a cári udvar ragyogó pompájának lehetőségeit, elvesztette a magasság elhíxjét s a hatalom fenségét, de helyette talán a legértékesebbet nyerte meg: az életet. Az élet a végtelen lehetőségek világa s élni — bár nyomorultul is — többet jelent, mint elveszni a semmiségben, az élet meg nem ismerésének ingatag kódében. Anastázia nagyhercegnő milderre a megismerés megdöbbentő eléledítésével eszmélhetett reá, mert ha nem így lett volna, nem nyújtotta volna kezét egy len-

gyel köznemesnek, ha az a nemes életmentője volt is.

Szörnyű árat fizetett az életéért Anastázia, de az élet nem maradt hálátlan az ő szerelmeseinek. Az orosz lélek fensége a szeretet szomjas népének királyi hajításában majdan lombbá terebélyesedik s egy elvesztett hatalmas birodalom birtoka helyett egy egészen új, egy végtelen világ szépségét hozza el majd számára: a szeretet boldogságát és a megismerés elixirjét.

A mesék néha valósággá válnak, hogy a

valóság költészetévé finomuljanak. A királyfiak és királyleányok néha — mint a mesékben — hosszú vándorútra kelnek, hogy önmagukat és az embereket megtalálják. E hosszú uton — miként a mesében — köntösüket tüske tépi, arcukat hő aszalja meg, de szívük kitarat a célban, hogy végre is diadalmaskodjék. Anastázia borzalmas éjszákán kelt utra, de végre megérezte a célhoz. Megtalálta önmagát, megtalálta az embereket.

Mesének tetszik, pedig igaz valóság. A valóság meséje, a mesé valósága. (s. l.)

Egyszakaszos törvénnyel veszi tudomásul a parlament Károly trónörökös lemondását

(Cluj-Kolozsvár, január 2. Az Uj Kelet tudósítóától.) A Károly trónörökös lemondásával kapcsolatos eseményekről ma is csak a kormány félhivatalos távirati irodájának jelentéseit közölhetjük.

Bukarest, január 2. (Rador) A „Monitorul Oficial“ mai külön kiadása közli a parlament összehívásáról szóló királyi dekrétumot, az alkotmány 79. szakaszára való hivatkozással.

Bukarest, január 2. (Rador) A kormány ma megtette a szükséges előkészületeket a színeji határozat megvalósítására. Marzescu igazságügyminiszter, Buzdugan semmitőszéki elnökkel és Satescu államtitkarral elkészítette a parlament elé benyújtandó törvényjavaslatok szövegét.

Vasárnap a király színeji fogadja a kormány több tagját, akikkel megbeszéli a parlament elé terjesztendő trónbeszédet és megadja előzetes szentesítését az ezzel kapcsolatos törvényjavaslatokhoz is.

A kormány egyébként állandó permanenciában van. Tegnap délután Bratianu Jonel miniszterelnök lakásán értekezlet volt a parlament hétfői ülése tárgyában. Az értekezleten a miniszterelnökön kívül Bratianu Vintila pénzügyminiszter, Alexandru Constantinescu, Marzescu és Duca miniszterek vettek részt. A tanácskozáson megállapították a Károly trónörökös lemondásának elfogadásáról szóló alakiságokat, valamint az új trónörökös proklamálásának formáját is. A király trónbeszédet fog intézni a parlamenthez, annak tudomására hozva a királyi herceg visszavonhatatlan elhatározását.

A kamara és szenátus együttes ülésben fogják a trónbeszédet meghallgatni, majd egy egyszakaszos törvényt szavaznak meg, amely elfogadja Károly lemondását és proklamálja Mihály herceg trónörökösségét.

A nemzet képvisellete e törvényre nézve egységes testületként fog szerepelni és csak azután tart külön ülést a kamara és a szenátus, hogy a többi ezzel összefüggő kérdésben, így Károly főherceg polgári viszonyára, a trónörökös gyámságára és a királyi ház szabályzatának módosítására vonatkozólag határozzon.

A holnapi kamarai üléssel kapcsolatban Orleanu azt az indítványt tette, hogy tartózkodjanak a képviselők, illetve a pártok minden hozzászólástól és csupán csak hallgassák végig a beterveztendő javaslatot és járuljanak hozzá egyhangulag. Argetoianunak az a véleménye, hogy el kell fogadni Orleanu álláspontját és a pártoknak tartózkodniuk kell mindefféle véleménynyilvánítástól.

A kamara holnapi ülésén Bratianu Jonel a javaslat felolvasása után a Háztól sürgőséget fog kérni, amelynek elfogadása után a parlamentet január 18-áig elnapolják.

Bukarest, január 2. (Rador) A „Viitorul“, a kormány hivatalos lapja vezércikkben foglalkozik a történelmi jelentőségű színeji határozattal. A cikk megállapítja, hogy a lapok többé-kevésbé híven számoltak be a koronatanács lefolyásáról, amely fájdalmas áldozatot követelt az ország vezetőitől, amit azonban meg kellett hozniok az uralkodó parancsoló kérdésére. „Az állam magasabb érdekei követelték ezt a döntést, amely egy nép történelmének súlyos óráiban született. Ha ez a megválás az eltávozottnak kívánságára és kezdeményezésére történt is, mégis megindító, mert bizonyos belső érzelmek elfojtásával jár, amelyek kapcsolatban állnak a volt trónörökös személyébe vetett remények emlékével is. Ezért a színeji határozat nem volt könnyű az államférfiak részére és még kevésbé volt könnyű a király számára, aki újból oly nagy és megindító gesztussal élt, mint amilyen királyi gesztust használt 1916-ban is, nemzeti egységünk megteremtése érdekében“.

Bukarest, január 2. (Rador) A „Lupta“ közli Maniu Gyula nyilatkozatát, a színeji eseményekkel kapcsolatban. A nemzeti párt elnöke arra a kérdésre, hiszi-e, hogy az események mélyebb politikai hullámokat fognak-e vetni, a következőket válaszolta:

— Nem hiszem és nem is szabad, hogy ez a kérdés a politikai élet problémái közé kerüljön. A kérdésben hozott határozat megvitathatlan és végleges, bármilyenek is lettek volna előbb a magánvélemények. A kérdésnek felszínén tartása senkinek sem használhat, csupán az ország ellenségeinek. Ezért haladéktalanul el kell azt tüntetnünk a politikai vitákból. A meghatott szülők fájdalmát nem szabad súlyosítani e kérdés napirendtartásával. Remélem, hogy ezt mindenki megérti.

Bukarest, január 2. (Rador) Hívtu udvari miniszter visszaérkezett Velencéből és magával hozta Károly extrónörökös levelét, amelyben beleegyezik fiának, Mihály hercegnek trónörökössé proklamálásába. Hívtu ma hosszabb megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel. Miklós herceget hazahívták Londonból, ahová nem is tér vissza, hanem végleg az országban marad.

Károly extrónörökös kulturális alapítványát, a „Fundatia Caroli“ likvidálják. A személyzet a kultuszminisztériumba megy át. A trónörökös összes vezetőpozícióját üresnek fogják deklarálni és rövidesen gondoskodnak azok betöltéséről.

A halálraítelt családja

Manoiloff orosz professzor felfedezése a kevert vér megkülönböztetésére

(Cluj-Kolozsvár, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vannak gondolkodók, akik azt állítják, hogy a kultúra és a tudomány szerencsétlenné tették az emberiséget. Van is ebben valami igazság, ha arra gondolunk, hogy a kémia fejlődése megteremtette a löport és a mérgező gázokat, a technika világára szülte a legválogatottabb embergyilkoló gépszörnyetegeket, a Nobel-díj megalapítója a dinamitból szerezte meg króziusi vagyonát. Tagadhatatlan azonban, hogy a tudomány művelői legtöbbször az emberiség javát akarták szolgálni felfedezéseikkel, amelyek aztán éppen az ellenkező rendeltetéssel használtak fel. Valószínűleg, sőt bizonyos, ez lesz a sorsa Manoiloff szentpétervári professzor legújabb felfedezésének is, amellyel — állítólag — egyetlen vércseppből meg lehet állapítani, hogy ki melyik emberfajhoz tartozik.

Egy müncheni orvosi szaklapban dr. Manoiloff szentpétervári professzor tette közzé ezt a felfedezést. A felfedezés a régi kutatásokon alapszik, hiszen már Landsteiner bécsi tanár kimutatta, hogy az emberiség négyféle véri csoportba osztható. Azóta bebizonyították azt is, hogy a vérnek bizonyos kémiai hatásai átörökíthetők, ha ismeretes, hogy az anya és a gyermek melyik fajhoz tartozik. Hirschfeld professzor rengeteg emberen végzett kísérletek alapján, amelyeket különböző országokból médiumokon végzett, arra az eredményre jutott, hogy az igazi vérokonszisztenciájából csak két nagy fajta létezik: egy északnyugati és egy délkeleti faj. Ezzel leegyszerűsítette Cuviers elméletét, aki fehér, fekete és sárga fajra osztotta az emberiséget.

Manoiloff professzor még tovább megy és azt állítja, hogy egyetlen abszolút tiszta faj sem létezik, minthogy a világ összes fajai több szörösen és majdnem mindenütt kereszteződtek egymással. Kiindulva abból a tényből, hogy az anya vérének megvizsgálásából el lehet dönteni, hogy a születendő gyermek fiú lesz-e, vagy leány, a professzor merész szellemi ugrással arra a következtetésre jut, hogy a vérben specifikus faji alkatrészeknek is ki kellett válniuk, amelyeket valamilyen módon ki lehet mutatni. Ő meg is találta ezt a kémiai reakciót, amely 88 százalékos biztonsággal lehetővé tette neki, hogy orosz vért a zsidó vértől megkülönböztessen. Ennek a faji véreaggregációnak a vegyi eljárása nagyon egyszerű és tulajdonképpen a festékreagáción alapszik. Manoiloff professzor azonban nem elégedett meg a zsidó és orosz vér megkülönböztetésével, hanem más nemzetekhez tartozó embereken is végzett kísérleteket, németeken, lengyeleken, finneken, kínaiakon, koreaiakon, japánokon, örményeken és másokon is. Azt hiszi, hogy a felfedezett eljárás segítségével ezeket a nemzeteket is meg lehet különböztetni egymástól. Szerinte az ukrainai kisorosz ember vére is gyakran elváltozásokat mutat a nagyorosz ember vérével szemben. Olyan embereknél, akik vegyes házasságokból születtek, a faji vérelemzés azt mutatja, hogy az egyik fajnak határozott befolyása volt a másikra.

A régi családakat tehát jó lesz revízió alá venni és az ősi hivatkozás helyett ezzel az új szerű eljárással igazolni a tiszta származást. Egészen bizonyos, hogy rövidesen akadni fog valaki, aki követelni fogja ennek a faji vérelemzésnek törvénybe iktatását, ami ellen persze legfőképpen a magas főúri körökben fognak tiltakozni. Szerencsére, hogy a Manoiloff professzor felfedezéséről szóló közleményben van néhány körülmény, amely bizalmatlanná teszi az embert a korszakos találmánnyal szemben. Először is a professzor ugy látszik, nem túlságosan van tisztában a faj és a nemzet fogalmaival. A külföldi sajtó nem is veszi komolyan ezt a felfedezést. A bécsi lapok például titkos szatírával azt a fogas kérdést teszik fel Manoiloff professzornak, hogy okoz-e feltétlenül elváltozást a vérben, ha például egy cseh antiszemita felcsep német kampóske resztesnek?

Tömeges cionista letartóztatások Oroszországban

Cherzon kormányzóságából több mint száz cionistát hurcoltak el. Moszkvában éjszaka foganatosították a letartóztatásokat. Az áldozatok egy részét a Taiga-mocsarak mellé és a sarkvidékekre deportálták

(Berlin, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az itteni cionista-szocialista párt a következő jelentést kapta Oroszországból:

A kommunista párt zsidó szekciójának elöljárója, M. Golde, miután hosszabb tanulmányutat tett Cherzon-kormányzóság nagyobb városaiban, valamint a régi és az új zsidó kolóniákban a cherzoni kormányzóság útján számos cionista szocialistát tartóztatott le. Az eddigi megállapítások szerint egyedül Cherzon városán tizenhárom személyt fogtak el. Tömeges letartóztatások történtek ezenkívül Nocolajev és Kochavka községekben, valamint Sedech Meauchah és Nahar-Tov régi zsidó kolóniákban, nemkülönben az újabban létesült telepeken. A letartóztatottak egy részét, körülbelül harminc embert, a cherzoni fogházba zárták. Összesen körülbelül száz cionistát fogtak el.

A cherzoni tildózással egyidejűleg Moszkvában a december 16-17-re virradó éjszakai házkutatást tartották mindazonkán a zsidó lakosoknál, akikről feltételezték, hogy cionista elvet vallanak. A gyanúsítottak közül hat személyt, akik a cionista-

szocialista párthoz tartoznak, fogságba vetették. Elfogták végül az egész turinszki csoportot (ismert intranzigens cionisták) néket és gyermekeket, valamint néhány eősen tuberkulotikus fiatalembert. Az utóbbiaknak nevei: Sifra Eidelberg, Gogol, Oslevits és Beigmann.

Kiszárgótt hírek szerint a letartóztatott cionisták egyik csoportját a Taiga-mocsarak felé irányították, ahol rettenetes hidegek uralkodnak. A turinszkiak hosszas kérés után keresztülvittek, hogy visszaállítsák őket Turinszkba. Alighogy azonban a szállítmány megérkezett a városba, csendőrség vette őket körül és a turniski katonai fogházba zárta őket.

A szerencsétlen cionista foglyokkal rendkívül kegyetlenül bánnak. Három gerinces cionistát, Natolajt, Grünfeldet és a tuberkulotikus Káhnit, akik már másfél év óta be vannak börtönözve a Taiga-mocsarak egyik kis falujában, váratlanul egy egész távoles és a világól teljesen elzárt earkvidékre deportálták, ahol nyomuk veszett. Ugyancsak eltűnt egy csoport más cionista is, akiket hónapok óta egyik helyről a másikba küldözgettek.

Rabbi nélkül maradt a nagykárolyi zsidóság

Schönfeld Lázár newyorki rabbinak választották

(Carei-Mare—Nagykároly, jan. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az élet, a legnagyobb mese-szöveg, amely a legfantasztikusabb elképzeléseket is megszégyenítő realitásokkal lapi meg az embereket, igen érdekes helyzet elé állította a nagykárolyi zsidóságot.

Ismeretes, hogy Nagykarólynak régi hitközségi élete van, mert valamikor, amidőn a zsidók nem bírtak szabad letelepedési joggal, a gróf Károlyi család szívesen látta a zsidókat Nagykarólyban, akik ott élnek kereskedelmet folytattak. Részben még ma is virágozó régi károlyi patricius zsidó családok, egy arisztikus régi szép zsidó templom, de különösen a t. n. koru zsidó temető hirdetik a régi károlyi zsidóság egykori fénykorát, amely talán mulhatatlanul eltűnt az újabb évtizedek lazasan törtető versenyében.

A régi károlyi zsidó hitközség valamikor egyformán magába foglalta a konzervatív és haladotabb felfogású híveket, míg a 70-es években a magyarországi zsidóság frakciókra szakadással, a károlyi hitközség sem a kongresszusi, sem az ortodox név alatt tömörülő hitközségek sorába nem lépett be, hanem fentartotta szabadságát és ezáltal szakított a hivatalos ortodoxiával.

Később Nagykarólyban a konzervatív zsidó elemek egy külön ortodox hitközséget alakítottak, amelynek az utóbbi években Brach Salamon volt a főrabbi, aki az ortodox rabbik között is markáns egyéniség.

A régi károlyi hitközségnek évek hosszú sora óta Schönfeld Lázár állott az élén mint főrabbi, nagyműveltségű, széles látókörű és amellet vallásos felfogású európeér, akinek különösen az utóbbi években igen sok gondot okozott a két hitközség között egyre jobban kiéleződött antagonizmus. Schönfeld főrabbi, aki az itteni zsidóság jövőjét a konzervatív irányban való orientálásban látta, néhány év előtt hitközségét visszavezette az ortodox hitközségek sorába, illetve deklarálta hitközségével, hogy magát ortodox hitközségnek tekinti, amihez kormányzóvághagyást is kieszközölt. Azonban az erdélyi központi ortodox iroda nem vette tudomásul a hitközség deklarációját, minek következtében a nagykárolyi régi hitközség elszigetelt és ferde helyzetbe jutott.

Az elmúlt nyár elején Schönfeld főrabbi hitközsége tudomásával tanulmányutra ment Amerikába, ahová számos híve és rokona meghívta. Az utazás időtartama egy feleszetendőre volt kontemplálva és december elején már készen állott a főrabbi a visszautazásra. Utját egy karitatív gyűjtési akcióval is egybekapcsolta és ilymódon az amerikai zsidóság igen széles rétegeivel kapcsolatba került. Ennek azután az lett a következménye, hogy Schönfeld Lázár főrabbit annyira megkedvelték a newyorki zsidók, hogy nem akarták hazabocsátani és ott marasztalták. Mint barátaihoz in-

tézett levelében írja, Newyorkban a Broax nevű kertváros egyik hitközsége főrabbijának választotta meg. E hitközség bárom nagy talmud-tóra iskolát is fentart, amelyeknek irányítása szintén a tudós főrabbi hatáskörébe fog tartozni.

Amily nagy kitüntetés és megérdemelt egyén szerencse Schönfeld Lázár amerikai elhelyezkedése annál nagyobb a nagykárolyi és az egész erdélyi zsidóság vezettségére Schönfeld Lázár távozása miatt.

Különböző fog hiányozni Schönfeld Lázár Erdélyben, mint a zsidó érdekek háttérzavru védelmezője, aki a zsidóság igazságaiért bármikor sikra szállott és a legmagasabb kormánykörökig eljárt a sérelmek orvoslása érdekében. Hasonlóan szinte pótolhatatlan úrt hogy maga után Nagykaróly zsidó karitatív munkájában, valamint az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomban, melynek egyik legbecesebb támogatója és osztályosa volt.

Schönfeld Lázár távozásával hitközsége még nem foglalkozott hivatalosan, amennyiben a főrabbi lemondó levele még nem érkezett meg.

A nagykárolyi zsidóság helyzetét azonban általában igen bizarrá teszi az a körülmény, hogy a Brach főrabbi távozásával megüresedett másik hitközségi főrabbi-állást a koratavasszal megválasztott Jettelbaum Jajlis új főrabbi a mai napig el nem foglalta. A helyzet tehát az, hogy míg az új ortodox hitközség Brach távozása óta vagyis 1924. ősze óta van főrabbi nélkül, a régi hitközség hét hónapja nélkülözi az egyházi fő jelenlétét.

Különböző nézetek vannak abban a kérdésben, hogy vajjon Teitelbaum előző-e Nagykarólyba. Biztosan nem lehet tudni. A helyzet Schönfeld főrabbi váratlan leköszönése folytán abba az irányba terelődik, hogy a nagykárolyi zsidóság kebelében dúló széthúzásokat sikerülni fog megoldani és a különböző felfogású hívek megfelelő tömörülésével a téke egyansúlyát helyreállítani. Dr. Stern Mór

PALAIS DE DANSE

Breiner Sándor PALACE kávéháza.

Igazgató Müller Gyula.

Szenzatiós Januári műsor

CSENGERY DUCI

KIS BERTA ? ERIZZO ?

TÁBORI SÁRI

ANDREI és ELLY

HALÁSZ BANDI MIRIAM BARKA

ANITA és DESOE

Előadás kezdete 10 órakor.

Előadás után az uri közönség táncol!

Meleg és hideg ételek. Amerikai baritalok.

Belépő díj nincs! Tányérozás nincs!

Nyitva reggel 3 óráig

Gárdi Imre
CLUJ, STR. SAGUNA 20.

fényképészeti műtermében
előre bejelentett felvételek késő esti órában is eszközöltetnek. Női portrait, gyermekfelvételek és nagyítások speciálisan szép kivitelben.

Diploma

A budapesti f... hatóságok... cégnél ta

(Bécs, január 2.) A holland és magyar hamisítás miatt a hági rendőrség tette az újságot a frankhamisítás münikét nem f... már a francia é... lomáciái ügyvé... kommünikéj... nem küldték B... városba.

Van Steed... san lehet olvas... őrség ma már... mással. Ennek... a hági rendőrs... lomást, amelyet... és amelyben po... további nyom... kapitányság eg... hanem visszat... hogy a megado... nok és egyébké... az adatokat, ho... ményre és így... elejteni. Van S... után kijelentett... újságírónak, ho... tosan szabotáji... lentésére Marin... ma nyilatkozat... lapban és abba... hági rendőrség...

A frankha... lan fordulat a... kodó francia tí... és Desider Du... pesten tartózk... France szakért... munkatársainál... damban leple... ban már hónap... ezerfrankosoka... zása már akko... jégerek expon... ták ott forgalo... a szenzációs... nem közölték... tották, hogy... hamis ezerfra... frank árfolyam... még tovább fu...

Kiderült t... kos detektivel... és előbb Hágé... zőt résztvette... arisztokrata k... tívék megukk... zetekönyvet, a... tak sorolva a... személyiségek... tak avatva. J... totta a detek... hez szükséges... utcai főkapitá... kész listát... akiknél házk... akiket azonna... nek ellenére... sem mozgatta... érdekében és... sére, hogy... rendszeresen... forgó személy... ismeretlenek.

A magya... lása követke... nap folyamán... francia korm... „A bú...

Diplomáciai utra terelődik a frankhamisítás

A budapesti főkapitányság nem engedi nyomozni a francia detektiveket. A hágai hatóságok megszakították az összeköttetést a magyar rendőrséggel. Az Arvay-cégnél talált hamis ezrest Windischgrätz herceg komornyikja helyezte el

(Bécs, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A holland és magyar rendőrség között a frankhamisítás miatt ma nyílt szakadás állott be. A hágai rendőrség cinóke, van Steed, kijelentette az újságíróknak, hogy a hágai rendőrség a frankhamisítás ügyében többé semmiféle kommunikációt nem fog kiadni, mert ez az ügy ma már a francia és a magyar kormány belső diplomáciai ügyévé vált. A hágai rendőrség utolsó kommunikációja bejelenti, hogy sem detektiveket nem küldtek Budapésre és Budapestre, sem városi rendőri hivatalnokokat a holland fővárosba.

Mellőzik a hágai adatokat

Van Steed eme kijelentései mögött világosan lehet olvasni. A hágai és a budapesti rendőrség ma már egyáltalában nem érintkezik egymással. Ennek a szakításnak az az oka, hogy a hágai rendőrségen Jankovicsától felvett valamelyest, amelyet azonnal továbbítottak Budapésre, és amelyben pontos adatok voltak megadva a további nyomozás vezetésére, a Béla utcai főkapitányság egyáltalában nem használta fel, hanem visszaverték azokat Hágába és azt közölte, hogy a megadott nyomok annyira bizonytalanok és egyébként is olyan későn kapták meg az adatokat, hogy nincs kilátás sikeres eredményre és így a hágai adatokat kénytelenek elvetni. Van Steed a választávirat kézhezvétele után kijelentette az egyik Hágában élő magyar újságírónak, hogy a budapesti rendőrség tudatosan szabotálja a nyomozást. Van Steed kijelentésére Marinovitz budapesti rendőrfőkapitány ma nyilatkozatot tett közbe az egyik magyar lapban és abban alávaló rágalomnak minősíti a hágai rendőrség elnökének szavait.

„Exponált magyar személyiségek”

A frankhamisítás ügyében egyébként vártalan fordulat állott be. A Budapesten tartózkodó francia titkos detektivek, André Benoit és Desider Dulcet, valamint az ugyancsak Budapesten tartózkodó Jules Emmerly, a Banque de France szakértője elmondották a magyar lapok munkatársainak, hogy mielőtt még Amszterdamban leleplezték volna Jankovicsékat, Párisban már hónapokkal ezelőtt elkoboztak hamis ezerfrankosokat és a párisi rendőrség nyomozása már akkor megállapította, hogy a bankjegyeket exponált magyar személyiségek hozták ott forgalomba. A párisi rendőrségnek ezt a szenzációs megállapítását annak idején azért nem közölték a nyilvánossággal, mert attól tartottak, hogy ha a közönség megtudja, hogy hamis ezerfrankosok vannak forgalomban, a frank árfolyama, amely akkor rosszul állott, még tovább fog zuhanni.

Kész lista volt a bűntársairól

Kiderült továbbá az is, hogy a francia titkos detektivek kerülő uton jöttek Budapestre és előbb Hágában december 15. és 21. ike között résztvettek az elfogott három magyar arisztokrata kihallgatásánál. Hágából a detektivek megalka hozták Jankovics titkos jegyzéknyelvét, amelyben chiffre jelekkel felvett sorolva mik azok a közszereplő magyar személyiségek, akik a frankhamisításba be voltak avatva. Jankovics rendelkezésükre bocsátotta a detektiveknek a chiffre-jelek megfejtéséhez szükséges kulcsot is, úgy, hogy a Béla utcai főkapitányság már világosan olvasható, kész listát kapott azokról a személyekről, akiknél házkutatást kellett volna tartani és akiket azonnal ki kellett volna hallgatni. Ennek ellenére a budapesti rendőrség egy újját sem mozgatta meg a nyomozás továbbvitele érdekében és a francia detektivek érdeklődésére, hogy megtartották-e a házkutatásokat, rendszeresen azzal válaszoltak, hogy a szóban forgó személyek elutaztak, vagy pedig teljesen ismeretlenek.

Diplomáciai uton

A magyar rendőrség nyilvánvaló szabotázsát következtében a francia detektivek a mai nap folyamán a következő táviratot intézték a francia kormányhoz Párisba:

„A bűnügyi nyomozás, a magyar rend-

őrség felő parancsra díktált megatartása miatt, lehetetlen. Az ügyet diplomáciai uton kell elintézni.”

Csehszlovákiában nyomoznak tovább

A francia detektivek ma már beszüntették a nyomozást és elutaztak Csehszlovákiába, ahol állítólag szintén több olyan személy tartózkodik, akiknek a frankhamisításról előzetesen tudomásuk volt. Kassai lapok jelentik, hogy a csehszlovákiai jobboldali magyar párt elnöke, dr. Lelleyt gyanúsítják elsősorban azzal, hogy a bűnügybe be volt avatva. A „Slovenski Dennik” és a „Lidove Novini” tegnap esti kiadásukban már azt a hírt közölték, hogy Lelleyt, aki országgyűlési képviselő is, K. nyugalmazott pénzügyi tanácsossal együtt Nyitrán letartóztatták. Egyes magyar lapok ma megáfolják a szlovák és cseh lapoknak ezt a jelentését és azt közlik, hogy a súlyos vád, amelyet Lelley ellen emelnek, minden alapot nélkülöz és hogy Lelley állítólag már meg is indította rágalmazását a pert a „Slovenski Dennik” és a „Lidove Novini” ellen.

Windischgrätz komornyikja

Mint a késő esti órákban Budapestről jelentik, ma már megállapított nyert, hogy az a középkori férfi, aki ösztörtökön a Király utcai

Perszonál-unio Oroszország és Törökország között?

Az orosz-török szerződés egyik pontja szerint közös külügyi és hadügyi minisztériumuk lesz. A „Politika” szenzációs leleplezése

(Belgrád, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Politika” című lap mai száma szenzációs leleplezést közöl. Nincsen kevesebbről szó, mint arról, hogy Oroszország és Törökország között hasonló perszonál-unio készül, mint amilyen Ausztria és Magyarország között fennállott. Az orosz-török szerződés, amelyet nemrég aláírtak, állítólag már tartalmaz is egy pontot arra vonatkozólag, hogy a külügy és a hadügy a két állam között közös intézés alá kerül.

Ennek a szerződésnek a keresztülvitele azonban csak akkor történik majd meg, ha Oroszország már felvette régi összeköttetéseit az egyes Balkán-államokkal és ezek közül is elsősorban Jugoszláviával. Ruszdi bej török külügyminiszter, aki néhány nappal ezelőtt a jugoszláv fővárosban járt, már Csicserin megbízásából tárgyalta a belgrádi kormánnyal. Csicserinek az a célja, hogy a Balkán államokat felszabadítsa a nyugati hatalmak befolyása alól és azokat maga köré csoportosítsa. Ez a kísérlet akkor vált sürgősen szükségessé, amikor Locarnóban a nyugati nagyhatalmak, Németországgal együtt, szövetséget kötöttek a szovjet ellen.

Az orosz-török szerződés egyik pontja szerint sem Oroszország, sem Törökország nem lép be a Nepszövetségbe. Hogy a két állam között milyen szoros viszony áll fenn és hogy érdekeik mennyire közösek, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy 1919. óta Oroszország szállítja Törökországnak a municiót.

(Lapunk más helyén Csicserinek egy másik kísérletéről számolunk be, amellyel Németországot igyekeznek a locarnoi megállapodások alól kivonni és maga mellé állítani. A szerk.)

Rejtélyes betörés egy kolozsvári vasútleben

Szilveszter éjjel, vagy újév napján követték el a betörést

(Cluj Kolozsvár, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár egyik legnagyobb vaskezelésénél a Deák Ferenc utcai Reményik és Fiai cég üzletébe szilveszter éjjel ismeretlen tettesek betörtek és mintegy 17 ezer lej készpénzt vittek el. A betörést csak ma reggel, üzletnyitáskor fedezték fel a cég alkalmazottai, akik, amikor a rollót feltölték, észrevették, hogy a zár belső részéből egy véső esik ki. A szokatlan dolog felkeltette az alkalmazottak gyanúját, majd amikor az üzlet hátsó ajtaját is felnyitották,

észrevették, hogy a padozaton a pince fölött embernyi szélességű nyílás tátong. Ugyanakkor a pénztárt kezelő kisasszony is rémülten kijelentette, hogy a kasszát is feltörték.

Az egy és fél méter magas, tűzmentes pánccszekrény ajtaja tárva, nyitva volt, az üzleti könyvek szét voltak dobálva és az új év elött benne hagyott 17 ezer lejnyi készpénz hiányzott.

A felfedezésről azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan egy rendőrszert küldtek ki két detektív kíséretében. A rendőrség emberei először a feltört pánccszekrényt vették vizsgálat alá. A harminc milliméter vastagságú acéllemez pánccszekrény zárain megláztatták a betörés nyomait. A kassza mellett szétlógott egy törülközőbe csomagolva fél febré vekni feküdt, a padlón pedig szétszórva egy pár ócska keztyűt és néhány eldobott cigarettát végtelag hagyták ott a betörők.

A rendőrség emberei a pénztár után az üzlet

Arvay-cégnél ruhaneműt vásárolt és számláját egy hamis ezer frankossal fizette ki, Windischgrätz Lajos herceg komornyikja és Kovács Győzőnek hívják. Kovácsot — mint a rendőrség kommunikációja közli — őrizetbe vették. Az a hír tehát, amelyet ezzel kapcsolatban egyes budapesti lapok lanszíroznak, nevezetesen, hogy Kovács Csehszlovákiába szökött és hogy a francia detektivek ő érte utaztak Szlovénzkóba, nem felel meg a valóságnak. A francia detektivek a csehszlovák lapokban Lelley ellen emelt vádak megvizsgálására utaztak Csehszlovákiába. Kovács letartóztatásával egyidejűleg a budapesti rendőrség két másik férfit is letartóztatott, akiknek személyéről azonban a rendőrség sajtóiródája minden felvilágosítást megtagadott. A magyar kormányhoz közelálló Dunaposta távirati iroda annyit elárul, hogy a letartóztatottak egyike rendkívül előkelő állású ur.

A postatakarékpénztárnál is hamisítottak hazafiaságból

(Budapest, január 2. A frankhamisítással összefüggésben ma újabb botrány került nyilvánosságra. A budapesti postatakarékpénztár egyik hivatalnok, dr. Nagy Dezső, aki a magánéletben az Ébredő Magyarok Egyesületének titkára, rendszeresen elkövetett csekkhamisításokkal több mint százmillió magyar korona erejéig megkárosította a magyar postatakarékpénztárt. Ezenkívül több betétest, hazafias ürügyekre való hivatkozással, rábírt arra, hogy a postatakarékpénztárnál lévő pénzüket az ő kezébe kifizessék.

Országban

el. Moszkvákok egy részét a Itak

fogságba vetettek. zki csoport (ismert s gyermekeket, vala stikus fiatalembert. Eidelberg, Gogol, a lster ótatott cio- a-mocsarak felé irá- egek uralkodnak. A keresztyénviték, hogy Alighogy azonban a sba, csendőrség vette- fegyverbe zárta őket. eglyokkal rendkívül rincez cionistát, Na- aktikus Káhn, akik börtönözve a Taiga- váratlanul egy egé- ljesen elzárt eark- uk vesztett. Ugyan- onista is, akiket hó- ásiába küldözgettek.

Szidóság

ában a Broux nevű aohjának választotta telmud-tört. iskolát tása szituen a tudós ni.

megérdemelt egyén erikai elhelyezkedése és az egész erdély Lázár távozás miatt Szhönfeld Lázár Er ek hátrszavú védel- ráért bármikor sikra manytörökig eljárt a n. Hasonlóan szinte nán Nagykároly zsidó int az erdélyi zsidó k egyik legbecesebb

al hitközsége még nem nyílen a főrabbi le- ott meg. llyzetét azonban álta- a körülmény, hogy a egüresedett másik hit- avasszal megválasztott a mai napig el nem hogy míg az új ort- ása óta vagyis 1924. a régi hitközség hét fő jelenlété.

k abban a kérdésben, e Nagykárolyba. Biz- helyzet Szhönfeld fő- yáru abba az irányba lyi zsidóság hebelében fog megoldani és a efelelő tömörülésével a Dr. Stern Mór

DANSE
ACE kávéháza.
Gyula.
Sári műsor
DUCI
TÁBORI SÁRI
2
ELLY
MIRIAM BARKA
ESOE
10 órakor.
özönység táncol!
merikai baritalok.
ányérozás nincs!
3 óráig

é b e n
portrait,

hátulso részében lévő nyílást vették vizsgálat alá. A fémsternyi vastag pinceboltozat fel volt törve és a nyílás alatt a pincében nagy halom szalma és gyaluforgács volt felhalmozva, ami arra enged következtetni, hogy a betörők előre készültek a betörésre és a szalmát azért helyezték a nyílás alá, hogy a pinceboltozat felbontásánál a törmelékek ne idézzenek elő zajt.

A nyomozás során felvetődött az a feltevés, hogy a betörők nem is éjjel jártak az üzletben. Erre enged következtetni, hogy a kirkakat közelében elhelyezett pénztár éjszakánként meg volt világítva a kirkakban lévő villanyfénytől és így az üzlet előtt cirkáló éjjeli őrök okvetlenül észrevették volna a betörést. Valószínűnek látszik, hogy a betörést pénteken, a kora délelőtti órákban követték el, mert az üzlet újév napján zárva volt és a homályban a betörők minden veszélytől mentesen végze- heték dolgukat. A talált véső azt mutatja, hogy a betörők először a rendes kijáraton próbáltak távozni, de miután a zárral nem tudtak könnyen elbánni, a pincén keresztül távoztak. A nyomozást az ügyben Pop Leontin rendőrkapitány, az első kerületi rendőrség főnöke végzi.

Veszék egész lakberendezéseket
pov. szaszonyeset, zongorát, régi- séget, Sternberg, Oradea-M., B.l.v. R gele Ferdinand. 14.

Tízmilliárd passzívával fizetésektelen lett egy budapesti gabona-cég

A cég egyik tulajdonosa megszökött

(Budapest, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mautner Ödön-féle magkereskedelmi részvénytársaság tegnap feljelentést tett a budapesti főkapitányságon Mérő és Vámos, az európai gabonapiacokon is közismert bizományi cég ellen. A feljelentés szerint

a Mautner részvénytársaság négyszázmillió értékű részvényeket adott át a Mérő és Vámos-cégnek, amellyel a gabonabizományi cég nem tud elszámolni.

A feljelentésre a rendőrség azonnal megindította a nyomozást és ekkor kitűnt, hogy Mérő Bernát, a cég egyik tulajdonosa még december 19-én hirtelen elutazott a fővárosból és azóta nem tért vissza. A gabonabizományi cég másik

tulajdonosa ennek következtében bejelentette a fizetésektelen állapotát. Az inzulencia rendkívül nagy meglepetést keltett tőzsdei körökben, mert a céget, amely bankügyletekkel is foglalkozott, igen megbízhatónak tartották.

A bejelentett passzívák több, mint tízmilliárd koronát tesznek ki.

A nyomozás megállapította, hogy Mérő Bernát mindössze kétfélmillió koronát vitt magával és így egyelőre még nem tudják megállapítani, hogy mi történt azzal a nagyarányú összeggel, amellyel a cég ügyfeleinek tartozik. Mint hírlík, az inzulencia a cég erdélyi, így különösen nagyváradi ügyfelei is erősen érdekeltnek vannak.

Földrengés Triestben, Fiumében és Velencében

(Triest, jan. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénteken este hatalmas földrengés rázta meg a kikötővárost. A földlökések másodpercenként ismétlődtek és a meteorológiai intézet megállapítása szerint teljes két percig tartottak. A város lakosságát féltelmes pánik fogta el, mindenki az utcára menekült, a molók közelében tartózkodó emberek pedig csolnakokba ugráltak és ki menekültek a tengerre. A földrengés a két perc elmúltával megszűnt és a lökések azóta nem ismétlődtek. Mint a meteorológiai intézet szeizmográfja jelzi, a földrengés a velencei és a fiumei tartományok egész területén érezhető volt. Emberéletben sehol nem esett kár.

Anglia állítólag demarsot intézett Németországhoz Csicserin és von Seeckt tábornok titkos tárgyalásai miatt

Egy diplomáciai dezsóné következményei

(Berlin, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csicserin orosz külügyi népbiztos legutóbbi berlini látogatása miatt az itteni angol nagykövet ma váratlanul demarsot intézett a kormányhoz. A demars azokra a megbeszélésekre hivatkozik, amelyeket állítólag egy dezsóné elismert Csicserin népbiztos von Seeckt tábornokkal folytatott.

Ennek a reggeli beszélgetésnek az iniciatívája, az angol nagykövet beállítására szerint, Csicserintől indul ki, aki a reggeliző asztalka mellett mintegy másfélórát beszélgetett négy szemközt a német tábornokkal.

A dezsóné alatt Csicserin felemlítette, hogy az angol politika mindinkább arra irányul, hogy Németországot és Franciaországot kijátsza egymás ellen, valamint hogy a locarnoi szerződés által a nyugati hatalmakat Oroszország ellen csoportosítsa, Csicserin kifejtette a német tábornoknak, hogy a mai német hadsereget, bármilyen kicsiny is, a nyugati államok ellen irányuló háború esetén nagyszerűen ki lehetne

tölteni az orosz hadsereg tömegével. Másrészt megmagyarázta von Seecktnak, hogy a locarnoi politika következtében, nincsen kizárva az az eshetőség, hogy a nyugati hatalmak a német hadsereget előcsapatnak fogják felhasználni Oroszországgal szemben.

A dezsóné végén Csicserin magasra emelte poharát és miatt irónikusán rámosolygott a tábornokra, a következő kis toasztot mondta:

— Erre az eshetőségre, amelyről mi reméljük, hogy nem fog bekövetkezni, ürítem poharamat.

Az angol nagykövet figyelmezteti demarsában a német kormányt, hogy az ilyen diplomáciai dezsónák semmiesetre nem alkalmasak a Németország és Anglia között jelenleg fennálló szívélyes viszony megszüntetésére.

Berlin, január 2. Ma este a kormány hivatalos cáfolatot tesz közre, amelyben be fogja jelenteni, hogy az angol nagykövet állítólagos demarsáról nincsen tudomása.

A nagykarolyi zsidó pártalakulás

A kisebbségi jogok megvédésére pirtba tömörült Nagykaroly zsidósága

(Careimari Nagykaroly, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagykarolyban december hónap második felében két politikai alakulás ment végbe és pedig 20-án megalakult az Országos Magyar Párt helyi tagozata, rá egy hétre pedig a zsidóság tömörült a Zsidó Polgári Párt keretében.

Nagykaroly zsidó rétegeinek megmozdulása szerves összefüggésben áll az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség által legutóbb inaurált ama vezéreszmével, mely szerint a zsidóság csak oly esetben számíthat érdekeinek megvédésére, ha sorsának irányítását saját kezébe veszi és erőt tömöríti. Öröndetes, hogy Nagykaroly zsidósága leghamarább értette meg a korparancsoló szavát és legelsőnek alakította meg azt a helyi szervezetet, amely mintául szolgálhat Erdélyszerte a zsidóság pártközi szervezkedésénél és egyúttal egyik sejtmagja lesz az országos szervezetnek is.

Az alakuló gyűlés

A gyűlés lefolyásáról a következőket közölhetjük:

Megfelelő előkészítő munka után vasárnap délután folyt le a nagykarolyi zsidó polgári párt szervezkedő gyűlése a Szentegyet helyiségében a hatóságok képviselőinek és többszáz főnyi hallgatóság jelenlétében.

A gyűlést Brichta Miksa elnök nyitotta meg, aki beszédében kihangsúlyozta, hogy a zsidóság hűségesen teljesíteni kívánja állampolgári kötelességeit, de jogait is csorbítatlanul fentartani óhajtja.

Grosz József az egyesülésben rejő erőre hívja fel a zsidók figyelmét és a községi választásokra célozva kifejti, hogy csakis kellő szervezkedés esetében lesz képes a városi zsidóság az antiszemita tisztviselők megválasztását meggátolni.

Szirmai Károly poétikus szépségű beszédében a zsidóságot, mint az első törvényhozás, a békeszeretet és a kultúra népét állítja a hallgatóság lelki szeméi elé.

— Sokan felvetik a kérdést, — ugymond — szükséges-e a zsidó szervezkedés, a zsidó pártalakítás? A feleletet erre a kérdésre a közelmúlt eseményei és tapasztalatai adják meg. Uj hazánkban, mint Európa néhány más országában, már régóta antiszemita agitáció folyik. Ez az agitáció évről-évre fokozódik úgy intenzitásban, mint kiterjedésben. Cuza professzor és vezérkara ma már nemcsak a regátban üzenek antiszemita propagandát, hanem a kapcsolódó részekben is. Ezzel az immidens veszedelemmel szemben csak két módja lehet a védekezésnek.

— Az egyik az ellenpropaganda. Meg kell értetnünk román testvéreinkkel, hogy mi békés, szorgalmas és törvénytisztelő nép vagyunk és hogy az antiszemita agitáció bűn Nagyrománia és népe ellen, mert rendbontásra és egy abszolút lojális nép elidegenedésére vezethet.

— A másik módja a védekezésnek a szervezkedés. Ha ugyanis az ország egész zsidósága egy táborban lesz, ha tehát a zsidó nép vezetői néhány százezer választó, illetve szavazat fölött fognak rendelkezni, akkor a kormányok akarva, nem akarva, kénytelenek lesznek velünk szóba állni és jogos és méltányos kéréseinket meghallgatni.

— Sűrűn találkozunk azzal a kérdéssel is, vajjon nem volna e célszerűbb, hogy a zsidóság, céljai megvalósításáért a magyarság kebelén belül küzdjön. A feleletet erre a kérdésre ugyancsak az utóbbi évek eseményei és tapasztalatai adják meg.

— A zsidó párt megalakítása tehát parancsoló szükség. Csak természetes azonban, hogy ez a zsidó párt a többi romániai pártokkal együtt kíván dolgozni a haza ügyéért és hogy a kisebbségi jogokért vívandó harcban teljes erejével fogja támogatni a magyarságot és a többi testvér kisebbségeket.

— De mindezeket eltekintve, miért ne járjunk a saját lábunkon? Miért ne viseljük mi a saját színeinket? A történelemből tudjuk, hogy mi szünet nélkül dolgoztunk az emberiség haladásának érdekében, minden jogunk megvan tehát arra, hogy zsidóságunkra büszké legyünk és hogy zsidóságunkat ne csak a templomban manifesztáljuk hanem a templomon kívül is, a közélet fórumain, a városházán, a parlamentben és általában az élet minden megnyilvánulásában.

Kimondják a pártalakulást

Mindezeknél fogva bátor vagyok az előkészítőbizottság megbízásából a következő határozati javaslatot beajánlani:

Nagykaroly öntudatos zsidósága attól a megfontolástól vezettetve, hogy a hazánkban folyó antiszemita agitáció parancsoló szükségé teszi a szervezkedést, hogy a kisebbségi jogok még mindig nincsenek intézményesen biztosítva és hogy a zsidóság jogainak kivívására és érdekeinek megvédésére egyedül a zsidóság lehet hivatott és alkalmas, kimondja a nagykarolyi zsidó párt megalakításának és a zsidóság országos szervezkedésének szükségességét.

Ezután Guttman Béla hangsúlyozta héber és németnyelvű előadásában a zsidó párt megalakításának szükségességét és mint jellemző adatokat mutat rá Gömbös és Cuza ötlekezésére, akik nemzetiség szempontból két egymással ellenséges irányúak képviselői, mégis a zsidók elleni gyűlöletük szövetkezésére indította őket.

Miért szükséges a pártalakulás

Dr. Fehér Ferenc, a nagykarolyi pártalakítás egyik legagilisabb előkészítője foglalkozott ezután határozatos beszédben a pártalakítás kérdésével.

Miután a gyűlés a határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadta, az elnök kimondotta a Zsidó Párt megalakulását. Ezután megválasztották a következő tisztikart: Elnökök: Fried Lajos és Szirmai Károly, alelnökök: Brichta Miksa, Grosz József, Reiter Adolf és Roth Lipót, jegyzők: Markovits Dániel és Singer Mór, titkár: dr. Fehér Ferenc. A megválasztottak nevében Fried Lajos köszönte meg az előlegezett bizalmat és kérte a megjelentek támogatását. (s. m.)

DURA
BATERIE

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisngái
a legjobb

Az Uj Kelet
Szerkesztői
Felelős szerkesztő
240
Az Uj Kelet
meg

— Gri
Orségi ve
ügyminiszter
feleletet
léptette elő
a kolozsvári
osztályu vez
Gheorghescu
rendőrprefek
és fizetésb
mindannyian
rendőrprefek

— Mo
kormányz
Morgenthau
nápolyi köv
tették, kiha
kormányzón
noknál, a d
aki érintkez
mohamedán
céljáról kije
tozást akarj
1914. évi i

— Tel
Jeruzsálem
lenti, Diez
tette, hogy
nács tagjai
szavazták. A
zatot hozta,
összegnek es
rosi polgársá
hínyadát a
Diezengof p
hogy noha
ebben a pill
helyzetben,
tárából fede
másul Diez
zattal tiz el
polgármester

— Che
ponti Palesz
ket és ifjak
kor, az er
itt 1—2 év
után, mint
menjenek,
az Erdélyi
10.) délna
egyrészt sza
faragó laka
munt ahelyt
váb folytat
nének neve
munkások k
dasági nag
korlátolt s
február ele
személyesen
küldjék be

— Eze
ban. Szófia
nyomása ala
gat, a Can
elő terjeszti
rülbelül ez
rály különbe
val több mi
meg, akik
kommunisták

Hallo

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és magyar szoci...
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erzsébet...
Előfizetési árak: Egy hónapra 30 lel, negyedéves 240 lel, félévre 400 lel, egész évre 600 lel...
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a felle...
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap
5686. Tévét 17.
1926. január 3.
Hétfő
5686. Tévét 18.
1926. január 4.

Gritta prefektust másodosztályu rend...
örsegi vezérfelügyelővé nevezték ki. A bel...
ügyminiszter Gritta Ovidius, Kolozsvár rendőr...
prefektusát másodosztályu rendőrségi felügyelővé...
léptette elő és ebben az új rangban megerősítette...
a kolozsvári rendőrség vezetői állásában. Másod...
osztályu vezérfelügyelőkké léptették elő Delauu...
Gheorghescu P., Stăfu Dumitrescu és Dragomir...
rendőrprefektusokat is. Az előléptetés csak rangban...
és fizetésben való emelkedést jelent, amennyiben...
mindannyian megmaradtak a vezetésük alá tartozó...
rendőrprefekturák élén.

Morgenthau kihallgatása Palesztina...
kormányzójánál. Jeruzsálemről jelentik: Henry...
Morgenthau, az Egyesült Államok volt konstanti...
nápolyi követe, akinek ideérkezését röviden jelen...
tették, kihallgatáson jelent meg lord Plumer fő...
kormányzóknál, valamint sir Ronald Storrs tábor...
noknál, a déli kerület kormányzójánál. Morgenthau...
aki érintkezést akar keresni a zsidó, keresztény és...
mohamedán vezetőemberiségekkel is, utazásának...
céljáról kijelentette az újságíróknak, hogy a vál...
tozást akarja tanulmányozni, amelyen a legutolsó...
1914. évi itt tartózkodása óta Palesztina átment.

Tel-Aviv polgármestere lemondott.
Jeruzsálemről jelentik: A Zsidó Távirati Iroda je...
lenti, Dizengof, Tel-Aviv polgármestere bejelen...
tette, hogy visszalép tisztségétől, mert a városi ta...
nács tagjai az iskolai költségvetés kérdésében le...
szavazták. A városi tanács ugyanis azt a hatiroz...
zatot hozta, hogy az iskolák fenntartására szükséges...
összegnek csupán egy igen kis részét szabad a váro...
si polgárságra áthárítani. A költségek legnagyobb...
hányadát a városnak kell fedeznie. Ezzel szemben...
Dizengof polgármesternek az volt az álláspontja...
hogy noha elvileg egyetért a tanács felfogásával...
ebben a pillanatban a város még nincs abban a...
helyzetben, hogy a tanügyi költségvetését saját pénz...
tárból fedezze. A városi tanács nem vette tudom...
ásul Dizengof bejelentését és tizenhét szava...
zattal tíz ellenében keresztülítette határozatát. A...
polgármester ellen főleg a munkásfrakció szavazott.

Chalucjelöltek jelenikése. A Köz...
ponti Palesztinabizottság felhívja azon zsidó leányko...
ket és ifjakat, kiknek előkelt, komoly szándékuk...
hogy az erdélyi chalucszervezetbe lépjenek és...
itt 1-2 évi nehéz előkészítő munka és nevelés...
után, mint uttoró munkások Erec Jiszráélbe ki...
menjenek, hogy regisztrálás végett jelentkezzenek...
az Erdélyi Palesztinabizottságnál (Str. Baro L. Pop...
10.) délután 4 és 6 óra között. Jelentkezhetnek...
egyrészt szakmunkások (asztalos, ács, kőműves kő...
faragó lakatos géplakatos), kik szakmájukat eddigi...
munkahelyükön (vidékiek cluj-i műhelyekben) to...
vább folytatnák és egy közös chalucotthonban ny...
r...
nének nevelést és szellemi kiképzést. Nem szak...
munkások kellő testi alkalmasság mellett mezőgaz...
dasági nagyipari (építő) chalucotelepen kaphatnak...
korlátolt számban munkát. A munka e telepeken...
február elején kezdődik. A jelentkezés lehetőleg...
személyesen történjék. Akik ebben gátolva vannak...
küldjék be írásban jelentkezési lapjukat.

Ezer elítélt kap kegyelmet Bulgáriá...
ban. Szófiából jelentik: A demokraták akciójának...
nyomása alatt, melyet maga Boris király is támo...
gat, a Cankoff-kormány legközelebb a szobrauje...
elő terjeszti a nagy amnesztia-törvényt, mely kö...
rülbelül ezer elítéltet részesít kegyelemben. A ki...
rály különben már a karácsonyi ünnepek alkalmá...
val több mint százhatvan fogolynak kegyelmezett...
meg, akik valamennyien fiatal agrárpártiak vagy...
kommunisták.

Levegőbe repült egy angol robbantószergyár
Eddig negyven halottat huztak ki a romok alól. Még kétszáz munkás hiányzik

(London, jan. 2. Az Uj Kelet tudósítójától). Angolország Macae...
borzalmas szerencsétlenség történt. A városban levő robbantószergyárban, csütörtökön délután, éppen...
akkor, mikor a munkások abba akarták hagyni a munkát, szörnyű detonáció reszkettette meg...
a levegőt. Hatalmas lángok csaptak fel és vastag füstfellegek borították be a borzalmas siko...
lyoktól hangos gyártelepet. A mentési munkálatokat csak órák múlva lehetett megkezdeni. A...
mentők nagy apparátussal fogtak neki a nehéz munkához, melyet azonban nagyon megnehezít...
az a körülmény, hogy a robbanások a romok között is tovább folytatódnak. Még kétszáz mun...
kás hollétéről nem tudnak, akiknek egyrésze minden bizonnyal a romok alatt van eltemetve. A...
halottak száma valószínűleg meghaladja a százat. A gyártelep borzalmas pusztulás képét...
mutatja. Az összes gépek és épületek romokban hevernek. A munkások családtagjai kétségbe...
esetten keresik a romok között hozzátartozóikat. A gyár környékét rendőrség és katonaság...
tartja megszállva.

A „Jövő Társadalmá” január havi ne...
gyedik száma a rendezésnél bővebb tartalommal je...
len meg. Erdélyi Viktor „A kisebbségek inter...
nacionáléja” című cikkében szegzezi le a folyóirat...
álláspontját a nemzeti kisebbségi kérdés mai beáll...
tottságával szemben, Agata Maior pedig megkezd...
a társadalomtudományi szabadiskola anyagának cso...
portosítását közleményével, az „Ótársadalmi alaku...
latok”-kal, Elkana Kolman a szász nyelvű oros...
fordalomról írva folytatja tanulmányát az orosz forra...
dalmi mozgalmakról. Ligeti Sándor tanulmányában...
a gazdálkodás és az erkölcs közötti kapcsolatot...
vizsgálja. Új rovata a folyóiratnak a „Társadalom...
tudomány munkásai”, melyben rendszeresen közölni...
fogja a jelentősebb szociológusok életrajzait és rend...
szerük alapvonalait. Az első méltatást Vera Bing...
irta Durkheimről a szemle rovatot C. G. Costa...
Foru cikke vezeti be „Az iskolakérdésről”, amely...
ben állást foglal Anghelulescu iskolatörvénye ellen.
Schönberg Mór a pszichoanalízis szerepéről ír, a...
mai társadalomban és a jövő társadalmában, Tur...
nowsky Sándor pedig a kötelező szavazásról. En...
nek a rovatnak újdonsága a bő világpolitikai szemle...
amely áttekintést nyújt a ma forrongó világkérdé...
seiről. A folyóiratot bő könyvismertetés egészíti ki.

Ejjegyzés. Goldzab Renét (Hadad) el...
jegyezte Spitz Nándor (Szalárd).

A montenegrói fölkezők pere. Bel...
grádból jelentik: Cetinijében, a hajdani Montenegró...
fővárosában most folytatják le az az lázadók peré...
nek főtárgyalását, akik 1918 ban partizán har...
cokat folytattak Jugoszlávia ellen. A vádlottak a...
bírság előtt bevallották, hogy a felkelésben Olasz...
ország támogatta őket s Olaszország javasolta nekik...
hogy addig ne tegyék le a fegyvert, amíg nem...
sikertül Montenegró önállóságát kiktözdönöik. Ami...
kor Olaszország 1923 ban bszűntette a felkelők...
segélyezését, ezek kénytelenek voltak lopással és...
rablással foglalkozni, hogy biztosítsák meg...
élhetésüket.

Nagy előkészületek a zsidó Nőegylet...
báljára. Szombaton este tartja meg a Newyork...
összes terméken fejlődés táncestélyét a kolozsvári...
zsidó Nőegylet. A bál előkészületei még nem feje...
ződtek be és az agilis rendezőség tovább folytatja...
a bál előkészületeit, amely szerint ez a táncestély...
lesz a szezon legnagyobb és külsőségeiben is a...
legfényesebb bálja.

Megkorbácsolásra ítélték egy angol...
kapitányt. Londonból jelentik: Nagy festűnést...
kelt az az ítélet, amelyet most hozott a londoni...
törvényszék büntető tanácsa, mert hosszú idő óta...
most alkalmazta először a testi fenyeitket, amelyre...
paragrafus van ugyan az angol büntető törvény...
ben, de a bírák mellőzni szokták. Annál feltűnőbb...
a mostani ítélet, mert amint a törvény mondja, a...
kengyeliszijjal való megcsapatást egy volt kapitány...
nyal szemben alkalmazta, aki a világháboruban hő...
sies magatartást tanusított. Richardson ezredes...
akinek London mellett híres kutyatenyésztő telepe...
van, titkárnak szerződtette Clarkot, aki csunyán...
visszaélt főnöke bizalmával. Richardson ezredes...
ugyanis hosszabb külföldi útra indult és ezt az al...
kalmat használta fel a titkár, hogy a villát kirá...
bolja. Szövetkezett a szobalécnyal és felszólított.

ták az ezredesné, hogy adja át az összes pénzt és...
ékszereket, minthogy ő azonban nem volt hajlandó...
ezt megtenni, összekötötték és fejének irányzott...
revolverrel kényszerítették a titkár, hogy adja elő a...
kasszakulcsot. Mintán a kassza összes tartalmát el...
rabolták, mind a kettő megszöktek. Clarke volt...
kapitányról kitént, hogy a világháboruban mint...
repülőbiztost vett részt, később pedig az irországi an...
gol csendőrségbe osztották be és bátor magatartá...
sáért soron kívül kapitánynak léptették elő. Ami...
kor a csendőrség megszűnt, állás nélkül maradt s...
így jutott a lejtőre. Az indokolás szerint a meg...
korbácsolást azért mondták ki, mert Clarke példát...
lanul gyáva módon rabolt ki egy védteleten nőt.

Ma zárul a zsidó cserkészek kiáll...
tása. A kolozsvári zsidó cserkészek nagysikerű...
cserkészkiállítása, melyről részlet sen beszámoltunk...
ma vasárnap van utóljára nyitva. A kiállítás a ma...
este 8 órakor zárul be. A kiállítás a Tarbut-gim...
názium (Eötvös u. 8.) termeiben tekinthető meg.

Nagy meglepetések várhatók a dro...
guisták bálján. A január 16 án a Newyork...
összes termeiben megtartandó zártkörű dro...
guista-bálon a rendezőség nagy meglepetéseket...
tartogat a közönségnek. A bál iránt Kolozsvár...
és a környék lakosságának széles társadalmi...
körében élénk érdeklődés mutatkozik.

Egy kémkedési vád születése és...
halála. Hátszegről jelenti tudósítónk: Kellemetlen...
kalandban volt része Grosszmann Rezsőnek, Grossz...
manu Mór sarmizeghethuzai kereskedő fiának, aki...
a román hadseregnek tartalékos hadnagya. Egy...
délután megjelent Grosszmann Mór házában a szász...
városi hadkiegészítőparancsnokság egyik főhadnagya...
és a hátszegi csendőrség parancsnoka, akik szi...
goru házkutatás után Grosszmann Rezsőt őrizetbe...
vették. A házkutatás eredménye egy tiszti revolver...
volt csupán, amelyet Grosszmann Rezső, mint tar...
talékos tiszt, joggal tarthatott magánál. Még az éj...
folyaman erősen fedezettel Szászvárosra kísérték és...
reggelig szuronycs őrség mellett kellett várakoznia.
Grosszmann egykori őrnagya reggel a legnagyobb...
meglepetéssel ismert volt önkéntessre és már eleve...
azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy alig...
hinné el Grosszmannról azt, amivel gyausították.
Később elővezették Groza Cornel katonai irnokot...
akinek kezén fontos és titkos katonai okmányok...
sikkadtak el és felszólították, mondja számébe...
Grosszmannnak azt, hogy ezen iratokat neki adta el...
2000 lejért. Groza elsápadt, reszketni kezdett, de...
nem válaszolt. Ujabb felszólításra alig hallhatóan...
jelentette ki, hogy előbbi vallomása nem felel meg...
a valóságnak és csak a vallatások kellemetlenségéit...
től akart megszabadulni, amidőn Grosszmannra...
vallott, aki falubelije és hirtelen az ő neve jutott...
eszébe. Groza egyébként bevonulása előtt mint...
várbeli községi irnok több okmányhamisítást kö...
vetett el és váltóhamisításokhoz is segédkezett nyuj...
tott. Grosszmann Rezsőt természetesen azonnal...
szabadonbocsátották, visszaadták revolverét is, sőt...
az ezredes külön fegyvertartási igazolványt állított...
ki neki. Egyébként az egész eljárás alatt teljesen...
tisztához méltó udvarias elbánásban részesítették.

Nagy harisnyavásár
melyen leszállított árukkal

- Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
Fiohr harisnya, minden színben..... Lei 53
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Céna muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATT -- Főtér 13. szám
Divatkielőkben és kötöttárakban óriási választék.

* Brassóban hirdetések, előfizetéseket fel...
vezés és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói...
képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

HYPEROL
fertőtlenít, megvéd torokfájástól
SZÁJIZ TABLETTA
Kapható mindenütt.

Hallo 8-77 Unio gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautóju...
kat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. Hallo 8-77

KOZGAZDASAG

A romániai malomipar haldoklása

Irta Hoffmann Ödön,

a Kis és Középmalmosok Szindikátusának főtárhára
— Második közlemény —

Köztudomású dolog, hogy eddig a vámmalmok körülbelül a felét állították elő az ország szükségletének. Az utóbbi években ez az arány a vámmalmok hátrányára kissé megváltozott. Általános a vámmalmok panaszosa a munka fokozatos csökkenéséről, úgy, hogy a közfogyasztásnak csak a háromnyolcad részét vehetjük, amit a vámmalmok látnak el. Önyolcad rész a kereskedelmi malmokra esik. Számokban:

Tizenhétmillió belföldi fogyasztásból:	
Erdélyre és Bánátra jut	3,7 millió mm
A többi országrészre	13,3 " "
Ebből a vámmalmokra jut:	
Erdélyben	1,387 ezer mm
Többi országrészben	4,987 " "
Kereskedelmi malmokra jut:	
Erdélyben	2,312 ezer mm
Többi országrészben	8,312 " "

Ebből egy vámmalomra jut Erdélyben naponta cca 230 kg., a többi országrészben cca 500 kg.

A nagymalmokra az arány pedig egyenesen katasztrófális. Ezen statisztika szerint a malmok kapacitásának, amint látható, körülbelül a 16-17 százalékát használhatják ki.

Még egy adat:	
Az erdélyi és bánáti nagymalmok kapacitása	193 vagon
370 erdélyi és bánáti középmalmok kapacitása (1-3 vagon)	545 " "
1630 erdélyi és bánáti kis vámmalom — enyhén 40 mm kapacitással	652 " "
A többi országrész nagymalmainak kapacitása	360 " "
A többi országrész 420 középmalmának kapacitása (1-3 vagon)	617 " "
A többi országrész 2600 kismalma 40 mm kapacitással	1040 " "

Összesen 3.407 vagon ami egy évben 100 millió mm. Ezzel szemben: buza és rozs 32 millió mm, levetőmagra 6 " "

A malmok számára maradna tehát 26 millió mm., ami 100 millió mm. nak majdnem negyedrészre. Vagyis, ha Románia összes malmai hetenként csak 2 napon át volnának üzemben, akkor is kényelmesen elláthatnák a teljes belföldi fogyasztást és még azonfelül exportra is örülhetnének.

Romániai malmainak kapacitása hozzávetőlegesen, amint látható, naponta 3340 vagon, évente tehát 100 millió mm kenyérmagot tudnak felőrölni. Ez 150 kg.-jával számítva 66 millió embernek évi lisztigénye.

Mint hogy pedig:

Romániai lélekszáma	17,5 millió
Magyarország " "	8,0 " "
Ausztria " "	6,5 " "
Cs. hiszlovákia " "	13,5 " "
Jugoszlávia " "	15,0 " "

Összesen: 60,5 millió

tehát Románia malmai ennek az öt országnak lisztigényét az utolsó gramig fedezni tudnák és maradna még 5 millió mm felesleg.

Hány malomra volna szükség Romániában? Amint látható, a vámmalmokra esik naponta 20 ezer mm őrés. Napi 40 mm és, tehát nappali üzemben 20 mm és átlagos kismalmokat véve, 1000 vámmalom képes erre a munkára, tehát tisztán nappali üzemmel, de annak tökéletes kihasználásával a jelenleg létező vámmalmoknak a negyedrészre elvégezhető a romániai vámorlést.

A kereskedelmi malmokra esik napi 350 vagon, a nagy és középkereskedelmi malmok kapacitása pedig 1715 vagon, nappali üzemmel kerekén 855 vagon. A 350 vagonból az erdélyi és bánáti malmokra esik 160 vagon, ha tehát

a valóságos őrés szerint fennmaradó napi 190 vagon, a többi országrész nagymalmi közt felosztanánk, 20 malom erre a célra elegendő volna.

Tehát Románia 17 millió mm és balcső szűk ségletét a következő mennyiségű malomok volna képesek tisztán nappali üzemmel feloldozni:

1000 vámmalom á 20 mm	20 000 mm
30 erd. és bánáti keresk. malom	16 000 " "
40 kereskedelmi malom a többi országrészről	19 000 " "

1070 malom Összesen: 55 000 mm vagyis 300 munkanapon 16 millió 500 000 mm.

Vétek volna ezekhez a szomorú számokhoz egy szó kommentárt is fűzni. A mai cca 5000 különböző típusú malom helyett nappali üzemű tartó 1700 malom... Bizony, bizony rettenetes perspektíva.

Azt hiszem, nem érdektelen, ha e helyen kivételünk csökkenésével is foglalkozunk. Ter-

† A kolozsvári Iparkamara akciója az árvízkarosult kereskedők és iparosok segítségére érdekében. Közöltük, hogy legutolsó hivatalos helyről nyilatkozat hangzott el, melyben az árvízkarosult iparvállalatok részére clesó kölcsönt és adóelengedést helyeznek kilátásba. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ma akciót indított az irányban, hogy az árvíz által sújtott kereskedőket és kisiparosokat szintén részesítsék megfelelő támogatásban. A kamara vezetője ezért felhívja mindazokat a működési körzetében lévő kereskedőket és iparosokat, akik az árvíz következtében valamilyen kárt szenvedtek, hogy erről nyomban értesítsék a kamarát. A beérkezett jelentéseket a kormány elé fogják terjeszteni avval a kéréssel, hogy az árvízkarosult kereskedőket és iparosokat részesítsék megfelelő anyagi segítségben.

† Fizetéképtelen lett Európa egyik legnagyobb filmvállalata. Bécsből jelentik: Európa egyik legnagyobb filmvállalata, az „Aga” bizonytalan időre beszüntette működését. A részvénytársaság passzívai tizenhét millió sillingre rugnak, aktívái ellenben ez összeg tízedrészét alkotják s így a hitelezőknek 10 százalék jut.

† Hat amerikai pénzintézet fuziója. New-yorkból jelentik: Még amerikai viszonylatban is nagyjelentőségű tárgyalások vannak

ménykivételünk visszaesett a felénél is jobban. Amíg 1924 első 9 hónapjában 121.702 tonna buza vitünk ki 1 214 481 lej értékben, addig 1925. év első 9 hónapjában csak 4 190 tonnát 57 864 lej értékben. A visszaesés tehát csak a buza-kivételnél egyedül 1.156 617 ezer lej értékű, tehát körülbelül akkora összeg, mint amennyivel külkereskedelmi mérlegünk passzív. De egy félmilliárdnál nagyobb a hitel visszaesése a kukoricánál is. Amíg ugyanis 1924 január—szeptemberében 577 938 tonna kukoricát vitünk ki 4,365 704 lej értékben, addig az idén ugyanezen idő alatt 406,077 tonnát 3 673 173 lej értékben.

Visszaesett hasonló arányban a rozs, zab, árpa, búkköny kivitel is. Liszt-kivételünk hanyatlása pedig egyenesen katasztrófális volt. Alig egyhódát vittük ki ez idén annak a mennyiségnek, amiért a múlt évben jó valutát hoztunk be az országba. Amíg 1924 első 9 hónapjában 88.674 tonna lisztet vitünk ki, 1925 megfelelő időszakban csak 14 783 tonnát. A liszt árának emelkedése folytán az értékben nem ilyen nagy az eltérés, de ott is ötszörös. 1924-ben a kivitt liszt értéke 1,865 303 ezer lej volt, 1925-ben csak 265 176 000 lej.

Az exporthoz a vámmalmoknak egyáltalán nincs, a vegyestípusú malmoknak pedig alig van közük. E tekintetben tehát csak a nagymalmok jöhetnek számításba. A 2 millió mm exportőrrel a kereskedelmi malmok anyaga 12,5 millió mm gabonára növekszik. Vagyis a remélhető export a mai 15%-os kihasználás helyett a kapacitás 20 százalékos kihasználását tenné lehetővé a nagymalmoknak.

folyamatban a new-yorki pénzpiacra. A tárgyalások homlokterében a Nemzeti Pénztár, a Mechanika és Ércbank állnak, mely pénzintézetek egymással fuzionálva, még további négy bankot akarnak magukba olvasztani. A nagyjelentőségű fuzió tárgyalásokhoz úgy törsd-i körökben, mint a sajtóban élénk kommentárokat fűznek. Amennyiben a hat pénzintézet fuziója létrejönne az új tröszt 300 millió angol font alapkövével rendelkezne és a világ egyik legnagyobb pénztrösztje volna.

† Franciaországgal szemben fenálló román adósságok rendezése. Bukarestből jelentik: Diamand párisi meghatalmazott miniszter közölte, hogy Franciaországgal a háborús adósságok rendezésére január 15-én megkezdődhetnek a tárgyalások és kérte a kormányt, hogy küldje ki delegátsait a tárgyalásokra.

† Vissza kell fizetni a magyar hadikölcsönkötvények lombardkölcsönit. Budapestről jelentik: A magyar államadósságokról szóló törvény 1923 végéig adott halasztást azoknak, akik 1921 január elseje előtt lombardkölcsönt vettek fel a magyar jelzással ellátott hadikölcsönkötvényeikre. A pénzintézeti központ most felhívást bocsátott ki, hogy azok, akik az Osztrák-Magyar Banktól nosztrifikált hadikölcsönkötvények ellenében kölcsönt vet-

BROADCASTING

RADIO-KÉSZÜLÉKEKEN

HALLGAT AZ EGÉSZ VILÁG!

ROMANIÁBAN IS AZ ELSŐ HELYEN VÉZET

CLUJ: STR. N. JORGA 3 SZ.
BUCUREȘTI: RADIONEL BLD. BRATIANU 26 • CERNAUTI: ACRECO STR. MICKIEWICZ 2.

tek fel, fiz mert ellen szolgáló ke eljárás mel értékesíten

† Ne A francia nemzetköz és 24 közö látogatói é ményben

† Les kamatiába hivatal uje kamatiába litas követ bankkama

† El hozott te pénzügymin a vámhivata talánál szig uyanis me nem, újaka térium engo történt, hog azonban me állottak a sitja a vá csak rövid az engedély intézkedik

† A standardi red Constan ruban fogl a szabad z sával és azt hogy a ga lendületet

† Az létszámá tették. B már az os Az evvel ban volt elbocsátás kimutatás tett létsz ben is a csatották

Wiener B Kreditans Angloban Landerba Unionban Verkehrk Bodenkre Bodenkre Merkurban

A hel hogy a le különösen leslegessé tartását.

A lej: 2 pesten — Koloz teljeses sz Zürich 208 20, 1945-00, pest 72-5 Varsó 59 A bul

Ró cipé Szép szám kész a leg di ci kü

tek fel, fizessék a kölcsönt januárig vissza, mert ellenkező esetben a kölcsönök fedezésére szolgáló kézi zálogtárgyakat minden további eljárás mellőzésével bírói közbenjárás nélkül értékesíteni fogják.

Nemzetközi mintavásár Párisban. A francia követség közli, hogy az 1926 évi nemzetközi árumintavásár Párisban május 8 és 24 között fogják megtartani. A mintavásár látogatói és kiállítói a szokásos utazási kedvezményben fognak részesülni.

Leszállították a csehszlovák bankkamatlábát. Prágából jelentik: A prágai bankhivatal újév napjától kezdve a hivatalos bankkamatlábát fűszálalékkal leszállította. A leszállítás következtében előreláthatólag a magánbankkamatokat is csökkenteni fogják.

Elárverezik az engedély nélkül behozott textilgépeket. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium legutóbbi körrendeletet intézett a vámhivatalokhoz, amelyben a textilgépek behozatalánál szigorított eljárásra utasította őket. Amint ugyanis megittuk, ócska textilgépeket egyáltalában nem, újakat pedig csakis a kereskedelmi minisztérium engedélyével szabad behozni. Gyakran megtörtént, hogy a gépek megérkeztek, az engedély azonban még nem volt meg és így ezek hetekig állottak a vámraktárakban. Az új körrendelet utasítja a vámhivatalokat, hogy ezeket a gépeket csak rövid ideig tartsák a vámraktárakban és ha az engedély nem érkezik meg és a címzett nem intézkedik a gépek elviteléről, árverezzzék el.

A kereskedelmi miniszter a gabona-standardizációról. Bukarestből jelentik: Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter a Vito-rulban foglalkozik az exportilletékek redukálásával, a szabad zónák létesítésével, a gabona-standardizációval és azt írja, hogy a standardizációval elérjük azt, hogy a gabonák szelekciónálva lesznek és ez nagy lendületet ad az exportnak.

Az osztrák bankok tisztviselőinek létszámát újabb 30 százalékkal csökkentették. Bécsből jelentik: Közel két éve tart már az osztrák gazdasági viszonyok szanalása. Az ezzel járó „lépítés” főleg a bankszakmában volt nagyarányú és az 1924-es tisztviselő-elbocsátás 1925-ben is folytatódott. Az alábbi kimutatásból kitűnik, hogy a már lecsökkentett létszámmal dolgozó pénzügyészek 1925-ben is a tisztviselők mintegy 30 százalékát bocsátották el.

	Létszám 1925	
	januárban	decemberben
Wiener Bankverein	3141	2550
Kreditanstalt	2322	1890
Anglobank	2154	1100
Länderbank	1766	1080
Unionbank	1100	750
Verkehrsbank	1648	540
Bodenkredit	759	530
Escomptegesellschaft	669	515
Merkurbank	962	620

A helyzettel ismerős körök azzal számolnak, hogy a lépítés 1926-ban is fog folytatódni és különösen a tőzsde állandó stagnálása teszi feleslegessé a jelenlegi tisztviselő létszám megtartását.

TŐZSDE

Január 2-án

A lej: Zürichben 240.00, Párisban —, Budapestben —, Bécsben —

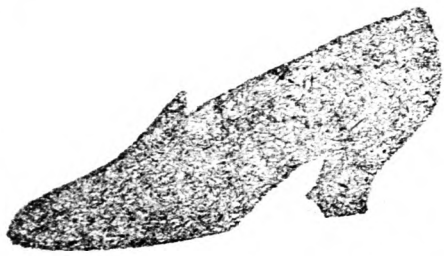
Kolozsvár. Ünnepe miatt a devizaforgalom teljesen szünetelt.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.10, Amsterdam 308.20, Newyork 517.25, London 2510.00, Páris 1945.00, Milánó 2087.50, Prága 1532.50, Budapest 72.55, Belgrád 915.00, Bukarest 240.00, Varsó 59.00, Bécs 73.00.

A bukaresti tőzsde zárva.

Róth

cipésznél
Szép-u. 2.
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatú

**cipő-
különlegességek.**

KIEWICZ 2.

Előállat- és husexportőrök figyelmébe.

Mint a Spiegel Testvérek wieni bizományos cég megbízottjai, értesítjük a mélyen tisztelt exportőr és szeszyáros urakat, hogy a feleti cég címére szállított vagy szállítandó előre vagy husra előleget adunk.

Banca Industrială și Comercială S. A.
Ipar és kereskedelmi Bank R.-T.
Cluj, Str. Gen. Neculcea 2.

Ma szerkesztő hivatalból írtam, vas-vasz újság

butort, zongorát

szép vonal, ma Marosvásárhelyre és székely- és réti

székely- és réti

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebbi és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidéki tanulót is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. J. 124-47.

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.
késes, tűkösörős, műszerész, nickelőző telep.

חלפים ונד איממק
אום לאנד

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.
בשר ועלבווארען מאכען
ערציינט אללערליי ועלבווארען
מאכען פראקטישע ווערען פראקטיש פון נאכמאכען
עקסטרואארט. פרייקווארט אונד הישר און פערלעבן.

Mégis csak legjobb a késnélküli RASOL IDEAL

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az ártalmas utánezatoktól! Csak az „IDEAL” felírású a valódi.
Egyedüli készítője: Reszling József Iodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.
Sighetul-Mare a teli egyedárusítója Glanzman Adolf Iltaszertár Str. Bogdan Voda 40

Hirdessen az Uj Keletben!

Likör nagykereskedők és italmérők figyelmébe!

A „Monitorul Oficial” hivatalos lap 139/27 számában 1925. június havában megjelent 1221 sz. magas királyi decretum szerint 1926. január 1-től mindazok, kik eddig likörök hideg uton való gyártásával foglalkoztak, e naptól fogva csak speciális autorizáció alapján, meleg uton és csak természetes liköröket készíthetnek, italmérők maguk liköröket és rumokat hideg uton házilag, miot eddig, nem állíthatnak elő és italszükségletüket csak „Autorizált likörgyáraktól” szerezhetik be és ezt az ellenőrzés alkalmával igazolni tartoznak.

Likörnagykereskedők és italmérők figyelmébe ajánljuk

Románia legjobban berendezett és a Ministerul Sanitati Publice Bucuresti által 14226/1923 számmal autorizált gőzüzemű „Bogsza” likörgyarunkat melynek természetes uton előállított gyártmányaiért felelősséget vállalunk.

Likör nagykereskedőknek

továbbárusítás céljából nagyobb vételnél megfelelő kedvezményes árakat és feltételeket nyújtunk.

BOGNÁR & SZÁNTÓ

Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaság, Cluj, Calea Regale Ferdinand 70. Likörgyar, bor, sör és szesznagykereskedők.

Interurbán telefon: 3-32. Távirati cím: „Bogsza”.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri írásnál egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állás keresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Méregképes könyvelőnt keresek mielőbbi be-
lépésre. FISCHER ügy-
vezető, Cluj 423

Önálló kiszolgáló segédet
keresek a főfő és divat-
szakmában. Szombaton
zárva. Csakis első erők
fényképes ajánlatot kérem
Satu-Mare, Spitz Béla.
387

Nyomdák!
**Könyv-
kötészetek!**
Füződrótot
minden számban és
mennységekben szállít
gyári áron a Tip
Fraternitas
Cluj, Str. Baron L.
Pop 10. Ajánlattal
szívesen szolgálnak.
Nagyobb tételnél
vételre is utazunk.
Telefon: 10-47, 2-28

Libamájai
Áztatlan, legmagasabb
ár mellett
vesz - Baumhaft
Cal. Reg. Ferdinand 10
(v. Wesselényi M.-u.)
Hatal az udvarban

42 éves, nős irod. vallású
fatisztviselő, aki a ke-
ményfa szakmában már
26 éve működik, megfe-
lelő állást keres. Szíves
megkeresések „Sorgalm-
mas” jellegre elap kiadó-
hivatalába kéretsek.

izléses ajándéktár-
gyak. Brilláns ék-
szerek. Dizműtár-
gyak. Jeggyűrűk.
Divatos függők.
Arany karórák

Löbl Ákos
ékszerésznél, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand
16. Szemben a Renaissance áruházal

Pályázati hírdetés.
Az aradi neolog izr. hitközség a meg-
üresedett **főkántori** állásra pályázatot hird-
det. A szükséges bizonyítványokkal fel-
szerelt ajánlkozások benyújtására kitűzött
határidő 1926. január 31. Az állásra
csak oly kiváló hangu kántorok pályáz-
hatnak, kik megfelelő zenei és héber tu-
dással bírnak és a liturgiában tökélete-
sen jártasak. Utiköltséget csak a meghi-
vottnak térítünk meg.
Arad, 1925. december 29.

Az aradi izr. hitközség
előljárósága

Gladys
cipőkrémmel drágább van,
de jobb nincs.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Dolly. Szerda délután négy órakor az idei évad
legkedvesebb operettjüdjonsága a Dolly van műso-
ron. Szerepait ismét Neményi, Erányi, Ihász, Dösy
és Leóvey játsszák. Az előadást lezárított hely-
ekkel tartják meg.

Uriemberek. Garikowrthy Uriemberek-je a világ
összes nagy színpad in már színrekerült, Erdély-
ben a bemutatója Kolozsvárott lesz legelőször. Az
igazgató rendezése mellett a legesőbb színpad-
tussal folynak a próbák, úgy hogy a jövő hét péntek-
jén megtrhatják az Uriemberek bemutató elő-
adását. A publikumot hatalmas szenzáció és meg-
lepés fogja érni az Uriemberekkel.

Tündérr királykisasszony. Csütörtökön este a
leányevelő otthon j tükonyceú előadást tart a
színházban. Ezen az estén a társaságok legtehetsé-
gesebb művelői minte y nyelcva n hölgy és ur
előadják Lévy ope ettjt a Tündérr királykisasszonyt
és Ihász Vö ősmalom pa ódiáját a Divatmalom.

Magyar színház heti műsora

Vasárnap d. u. fél 3 kor: Juhászlegény, szegény
juhász legény (Operett, 5-ödösör. Mérsékelt
helyárakkal. Sorozat 181)

Vasárnap d. u. 6 kor: A név elen hajó (3-adszer.
Leszállított helyárakkal. Sorozat 182)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Pompadour
Pintér Böske fellépésével. Rendes helyárak.
Napi bérlet 57 sz. A. Sorozatszám 183)

Hétfő: Nagy nő (Operett. Bérletszűnetben. Kará-
csanyi Di. Neményi, László, Ihászszal, Soro-
zatszám 184)

Kedd: Nincs előadás.

Szerda d. u. 4-ór: Dolly (Neményi, Ihász, Dösy
vel. Leszállított helyárak. Sorozat 185)

Szerda este 8-ór: Fraskita (Karácsonyi, László,
Ihászszal. Bérletszűnet. Sorozat 186)

Csütörtök: Tündérr királykisasszony (Operettjüdjon-
ság, először.) — Divatmalom. (A Vörös
malom paródiája, először. Jótékonyceú mű-
kedvelő előadás. Mérsékelt emelt helyárak-
kal. Bérletszűnet. Sorozat 187)

Péntek: Uriemberek (Ujdonság, először. Premie-
bérlet 26 szám. Sorozat 188)

Szombat d. u. 4-ór: Kabaró-előadás, új műsorrall.
A tívös szek. Repriz. Új magánszámok. —
(Ujdonság először) Orlov parodia (Leszállított
helyárakkal. Sorozat 189)

Szombat este 8 órakor: Uriemberek (Napi bérlet
58 szám B. Sorozat 190)

Vasárnap d. u. fél 3 kor: Tündérr királykisasszony
(2 edesör). Divatmalom (Jótékonyceú mű-
kedvelő előadás. Rendes helyárakkal. Soro-
zatszám 191)

Vasárnap d. u. fél 6-ór: Uriemberek (Ujdonság
harmadszor. Leszállított helyárakkal. Soro-
zatszám 192)

Vasárnap este háromnegyed 9-ór: Orlov (Rendes
helyárak. Bérletszűnet. Lengyel Irénnel, Ne-
ményi, László, Ihászszal. Sorozat 193)

Hétfő: Uriemberek (Napi bérlet 59 szám A. Soro-
zat 194)

Eau de Cologne

No 4711.

Kapható
minden szakhavágó üzletben.

Kérjen mindenütt

Pierre
borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyárt-
mány. Garantált minőség.

1800

Hölgyeim! Tu halmozott raktár
niatt **rendkívül**
elárusítás!

Daffin kelapok 150 lej
Felic divatmalm 175 lej
Bárony modellek 250 lej

IDEAL kalapüzlet
Cluj, Calea Reg.ole Ferdinand 8.

Raglanok
öltönyök,
gyerek-kosztümök

Neumann M.
férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a szines french ing csak 260 lej
Selyem elejü ingek, legfino-
mabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED
kalap- és uridivat áruház-
ban, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Slessen a
Magasin
Elysee-
be, Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22.
(volt Wesselényi Miklós utca)

Ahol üzletészszervezés miatt az
összes rövid és kötött árukat
női, térfi és gyerek harinyákát, keztűt, him-
zés, csipkéket, kalaphásonyt, kalaphelleke-
ket és az összes raktáron levő árut, amíg a
készlet tart
rendkívül olcsó áron árusítjuk

UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYA
Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Nyelvtanuláshoz
segédkönyvek.

Eszperanto	55
Eszperanto (kultura).....	20
Aniol (Rozsnyai)	160
Francia	160
Héber (Sfat Amenu)	150
Német	160
Román	160
Román (Dávid György dr.)	80
Román—magyar, magyar—román szótár (Dr. Dávid)	160
Román—magyar szótár (Dr. Cherestiesiu)	250
Román nyelvtan (Dr. Cherestiesiu).....	50

Kivánatra részletes ajánlattal szolgálunk
bármely nyelv szótárainra és nyelvkönyveire
vonatkozólag.

Szerkesztős
hivatal és
Cluj-Kolozsva
L. Pop (Bras
Telef
Szerk. és ki
977, 228
Zs. N. Sz. —
Kéziratok k
szerkesztősé
zendők. Kézir
adunk v

1926 január

Esz
A kolozsvár

Az a zsidó
építését tüzte
radox helyzetbe
mei és ideá
gyakorlati fe
ellentétes helyz
nagyarázni, ho
tizedében kizár
gyen, mivel gy
pedig gyakorla
mert új világgp
vitelt lehetővé
Ebben a ma
igazság. A cion
korlati szűkítő
onnan ered,
megsokszoroztal
lületen mozog
pedig az, hogy
rejlük az eszme
zötti paradox e
Népek szab
het. Vagy u
népre nehezédi
egyszerűen fizil
vagy osztályok
keletkezési mód
dát ismer.

A második
nem változik, d
digi (passzivitás
zet elégtelenség
népi élet képe
nép széles réteg
állapotot elvise
beavatkozással
a szabadságmoz
A materialis
menet létezik.
szoros kapcsolat
cára majdnem
vagy másik tip
forradalmak és
közöknak és kö
ket azonban m
zása indított m
álló külső nyor
általuk hirdeté
megszokott álla
alakulások révé
Az utóbbia
mozgalom is.
realitás: a zsidó
évszázadok óta
szüntetésére ko
nagyon sokáig
ha nem jöttek
nem jött volna
morságunkból
Tivadar, aki m
állítására terve
Haam, aki a z
szellemi közpor
tinába és Mart
kulturális meg
zsidó értékeink
egy új zsidó k
álmódozók, az
mozgalomnak m
Nem fantas
nak, hanem ige
den igazi ideál
Ez a bázis a z
És bennük az
És még egy re
asszimiláció, m
zsidóságnak. V
azokban az esz